

AGRARIAN JUSTICE,

OPPOSED TO

AGRARIAN LAW,

AND TO

AGRARIAN MONOPOLY

BEING A PLAN FOR

MELIORATING THE CONDITION OF MAN,

By Creating in every Nation,

A NATIONAL FUND,

To Pay to every Person, when arrived at the Age of
TWENTY-ONE YEARS, the Sum of FIFTEEN
POUNDS Sterling, to enable HIM or HER to begin
the World!

AND ALSO,

Ten Pounds Sterling per Annum during life to every
Person now living of the Age of FIFTY YEARS, and
to all others when they shall arrive at that Age, to
enable them to live in Old Age without Wretched-
ness, and go decently out of the World.

BY *THOMAS PAINE*,

AUTHOR OF COMMON SENSE, RIGHTS OF
MAN, AGE OF REASON, &c. &c.

PHILADELPHIA:

PRINTED BY R. FOLWELL,

FOR

BENJAMIN FRANKLIN BACHE

**SPRAWIEDLIWOŚĆ
AGRARNA, PRZECIWKO
AGRARNEMU PRAWU
ORAZ
AGRARNEMU MONOPOŁOWI**

BĘDĄCA PLANEM KU

POLEPSZENIU LUDZKIEJ KONDYCJI

Poprzez utworzenie w każdym narodzie

NARODOWEGO FUNUDSZU,

Dla wypłaty każdej osobie, gdy osiągnie wiek
lat DWUDZIESTU JEDEN, sumy PIĘTNASTU
FUNTÓW szterlingów, aby łatwiej JEMU czy JEJ
było wkroczyć w świat!

A TAKŻE

Dziesięciu funtów szterlingów na rok dożywotnio,
każdej osobie w wieku LAT PIĘĆDZIESIĘCIU,
oraz wszystkim innym gdy ów wiek osiągną,
aby wiek podeszły wiek dało się spędzić bez
niedoli, a odejść z tego Świata z godnością.

TOMASZA PAINE,

AUTORA ZDROWEGO ROZSĄDKU, PRAWA
CZŁOWIEKA, WIEKU ROZUMU, ITD.

FILADELFIA:
WYDRUK R. FOLWELLA,
DLA
BENJAMINA FRANKLINA BACHE

COPYRIGHT

Przekład na język polski oraz wydanie
Standard Copyright © Teresa Pelka
Standardowe Prawo Autorskie
ISBN 978-1-312-32010-9

Public Domain Translation
publicdomaintranslation.com

Oryginał w domenie publicznej
Internet Archive
**archive.org/details/agrarianjusticeo00pai
n/mode/2up**

TREŚĆ

COPYRIGHT	3
PREFACE	5
WSTĘP	6
AGRARIAN JUSTICE	9
SPRAWIEDLIWOŚĆ AGRARNA	10
MEANS BY WHICH THE FUND IS TO BE CREATED	23
ŚRODKI JAKIMI FUNDUSZ BY TWORZYĆ	24
MEANS FOR CARRYING THE PROPOSED PLAN INTO EXECUTION	59
SPOSOBY NA REALIZACJĘ PROPONOWANEGO PLANU	60

PREFACE

THE following little Piece was written in the winter of 1795 and '96; and, as I had not determined whether to publish it during the present war, or to wait till the commencement of a peace, it has lain by me, without alteration or addition, from the time it was written.

What has determined me to publish it now is, a Sermon, preached by WATSON, Bishop of Landaff. Some of my readers will recollect, that this Bishop wrote a book, intituled, An Apology for the Bible, in answer to my Second Part of the Age of Reason. I procured a copy of his book, and he may depend upon hearing from me on that subject. -

At the end of the Bishop's book is a list of the Works he has written, among which is the Sermon alluded to; it is intituled, .

WSTĘP

NASTĘPUJĄCY niewielki utwór został napisany zimą, na przełomie 1795 oraz '96 roku, a że nie byłem zdecydowany czy go wydać podczas obecnej wojny, czy poczekać na nastanie pokoju, leżał u mnie bez zmian czy dodatków, od czasu jak został napisany.

O mojej decyzji wydać go teraz przesądziło Kazanie prawione przez WATSONA, Biskupa Landaff. Jak niektórzy z mych czytelników będą sobie przypominać, ów biskup napisał książkę, Objasnienie do Biblii, w odpowiedzi na Drugą Część Wieku Rozumu. Nabyłem jego książkę i może on być pewny, iż otrzyma ode mnie w tym temacie odpowiedź.

Pod koniec książki Biskupa jest lista prac jakie napisał, a pomiędzy nimi wzmiankowane Kazanie, o następującym tytule,

“THE WISDOM AND GOODNESS OF GOD,
IN HAVING MADE BOTH RICH AND POOR;
with an Appendix, containing REFLECTIONS
ON THE PRESENT STATE OF ENGLAND AND
FRANCE.”

The error contained in the title of this Sermon, determined me to publish my Agrarian Justice. It is wrong to say that God made Rich and Poor; he made only Male and Female; and he gave them the earth for their inheritance. *

* * * * *

* * * * *

Instead of preaching to encourage one part of mankind in insolence *

* * * * *

* * * * * *it would
be better that Priests employed their time to render the general condition of man less miserable than it is. Practical religion consists in doing good; and the only way of serving God is, that of endeavouring to make his creation happy. All preaching that has not this for its object, is nonsense and hypocrisy.*

THOMAS PAINE.

„MĄDROŚĆ I DOBROĆ BOGA, W STWORZENIU LUDZI BOGATYCH JAK I BIEDNYCH; z *Dodatkiem*, zawierającym REFLEKSJE NAD OBECNYM STANEM SPRAW MIĘDZY ANGLIĄ A FRANCJĄ.”

Błąd w tytule Kazania przekonał mnie do publikacji mojej Agrarnej Sprawiedliwości. Błędem jest twierdzić, iż Bóg stworzył Bogatych i Biednych; stworzył jedynie płeć Męską i Żeńską; a ziemię im dał w dziedzictwie. *

* * * * *

* * * * *

Zamiast prawienia takiego, że zachęca jedną część ludzkości do impertynencji *

* * * * *

* * * * * *lepiej*
by było, gdyby księża poświęcili swój czas na czynienie ogólnej człowieczej kondycji mniej nędzną niż jest ona obecnie. Praktyka religijna zasadza się na czynieniu dobra, a jedyną drogą Bogu służyć jest przedsiębrać by jego stworzenie było szczęśliwe. Wszelkie prawienie co nie ma tego na celu, to nonsens i hipokryzja.

THOMAS PAINE.

AGRARIAN JUSTICE,

OPPOSED TO

AGRARIAN LAW

AND TO AGRARIAN MONOPOLY

BEING A PLAN FOR

Meliorating the Condition of Man, &c.

TO preserve the benefits of what is called civilized life, and to remedy, at the same time, the evil it has produced, ought to be considered as one of the first objects of reformed legislation.

Whether that state that is proudly, perhaps erroneously, called civilization, has most promoted or most injured the general happiness of man, is a question that may be strongly contested. — On one Side, the spectator is dazzled by splendid appearances; on the other, he is shocked by extremes of wretchedness;

SPRAWIEDLIWOŚĆ AGRARNA, PRZECIWKO

AGRARNEMU PRAWU
I AGRARNEMU MONOPOŁOWI

BĘDĄCA PLANEM KU
Polepszeniu kondycji człowieka, etc.

ZACHOWAĆ pożytek z tego, co nazywane jest życiem cywilizowanym, a zaradzić jednocześnie niesionemu przezeń złu, powinno być pierwszym przedmiotem myśli przy reformowaniu prawa.

Czy ów stan tak dumnie, a być może błędnie zwany cywilizacją, jak najlepiej promuje, czy też jak najgorzej ludzkie poczucie szczęścia ponieważ, to kwestia gdzie spierać się można mocno. — Jak człowiek patrzy, z jednej strony zaślepia wzrok wspaniałość wstroju; z drugiej, porażają skrajności niedoli,

both of which he has erected. The most affluent and the most miserable of the human race are to be found in the countries that are called civilized.

To understand what the state of society ought to be, it is necessary to have some idea of the natural and primitive state of man; such as it is at this day among the Indians of North America. There is not, in that state, any of those spectacles of human misery which poverty and want present to our eyes, in all the towns and streets in Europe. Poverty, therefore, is a thing created by that which is called civilized life. It exists not in the natural state. On the other hand, the natural state is without those advantages which flow from Agriculture, Arts, Science and Manufactures.

The life of an Indian is a continual holiday, compared with the poor of Europe; and, on the other hand, it appears to be abject when compared to the rich. Civilization, therefore, or that which is so called, has operated two ways: to make one part of society more affluent, and the other more wretched, than would have been the lot of either in a natural state.

It is always possible to go from the natural to the civilized state, but it is never possible to go from the civilized to the natural state. The

a obydwu im człowiek sam dał początek. Najzamożniejszych zarówno jak najnędzniejszych spośród ludzkiego rodzaju znajdziemy w krajach zwanych cywilizowanymi.

Ażeby rozumieć jaki stan społeczeństwa być powinien, trzeba mieć jako takie pojęcie o człowieka stanie naturalnym i prymitywnym, jak dzisiaj pośród Indian Ameryki Północnej. Nie ma w owym naturalnym stanie nic z tego spektaklu ludzkiej nędzy, co go ubóstwo i niedostatek wystawiają naszym oczom na ulicach wszelkich miast w Europie. Ubóstwo to wytwór tego, co nazywane jest życiem cywilizowanym. Nie istnieje w stanie naturalnym. Z drugiej strony, stan naturalny to życie bez zalet płynących z rolnictwa, sztuk pięknych, nauki, oraz masowej produkcji.

Życie Indianina to w porównaniu z żywotami europejskiej biedoty nieustające święto; wygląda jednak po dziadowsku, gdy je porównać ze stylem życia człowieka bogatego. Takż cywilizacja czy też to, co jest nią nazywane, działa na dwie strony: czyni jedną część społeczeństwa zamożniejszą, a drugą uboższą, niż byłoby losem jednej czy drugiej w stanie naturalnym.

Przejsć od stanu naturalnego do cywilizowanego udaje się zawsze, ale nigdy się nie da przejść z cywilizowanego w naturalny. Powód

reason is that man in a natural state, subsisting by hunting, requires ten times the quantity of land to range over to procure himself sustenance, than would support him in a civilized state, where the earth is cultivated. When, therefore, a country becomes populous by the additional aids of cultivation, arts, and science, there is a necessity of preserving things in that state; because without it, there cannot be sustenance for more, perhaps, than a tenth part of its inhabitants. The thing therefore now to be done, is, to remedy the evils and preserve the benefits, that have arisen to society, by passing from the natural to that which is called the civilized state.

Taking the matter up on this ground, the first principle of civilization ought to have been, and ought still to be, that the condition of every person born into the world, after a state of civilization commences, ought not to be worse than if he had been born before that period. But the fact is, that the condition of millions, in every country in Europe, is far worse than if they had been born before civilization began, or had been born among the Indians of North America of the present day. I will shew how this fact has happened.

It is a position not to be controverted, that the earth, in its natural uncultivated state, was, and ever would have continued to be, the
COMMON PROPERTY OF THE HUMAN RACE.

jest taki, że człowiek w stanie naturalnym, żywiąc się z łowiectwa, potrzebuje do swego bytowania ziemi dziesięć razy więcej, niż by potrzebował w stanie cywilizowanym, w którym się ziemię uprawia. Kiedy więc w danym kraju przybywa ludności, dzięki środkom z rolnictwa, sztuk i rzemiosł, oraz nauki, nastaje potrzeba rzecz w stanie cywilizowanym zachować, gdyż bez niego nie byłoby środków do życia dla więcej niż może jednej dziesiątej mieszkańców. Przychodzi nam więc sprawy takiej dokonać, żeby zaradzić złu, a zachować korzyści co je społeczeństwo zyskało, zmianą ze stanu naturalnego w ten, który nazywany jest cywilizowanym.

Na ten oto grunt kwestię biorąc, pierwszą zasadą cywilizacji powinno było zawsze i nadal być powinno, ażeby jakość życia człowieka urodzonego po nastaniu cywilizacji nie była gorsza niż gdyby się był urodził przed czasem cywilizowanym. Faktem jest jednak, że stan milionów osób w każdym w Europie kraju jest dalece gorszy, niż gdyby przyszły były na świat zanim się cywilizacja rozpoczęła, bądź też pośród Indian Ameryki Północnej dnia obecnego. Zaprezentuję teraz, jak do tego faktu doszło.

Niepodważalne jest zapatrywanie, iż ziemia, w swoim stanie pierwotnym i nieuprawnym, była, a także zawsze by nadal pozostawała WSPÓLNĄ WŁASNOŚCIĄ LUDZKIEGO GATUNKU.

In that state every man would have been born to property. He would have been a joint life-proprietor with the rest in the property of the soil, and in all its natural productions, vegetable and animal.

But the earth in its natural state, as before said, is capable of supporting but a small number of inhabitants compared with what it is capable of doing in a cultivated state. And as it is impossible to separate the improvement made by cultivation from the earth itself, upon which that improvement is made, the idea of landed property arose from that inseparable connection; but it is nevertheless true, that it is the value of the improvement only, and not the earth itself, that is individual property. Every proprietor, therefore, of cultivated land, owes to the community a *ground-rent*, for I know of no better term to express the idea by, for the land which he holds: and it is from this ground rent that the fund proposed in this plan is to issue.

It is deducible, as well from the nature of the thing, as from all the histories transmitted to us, that the idea of landed property commenced with cultivation, and that there was no such thing as landed property before that time. It could not exist in the first state of man, that of hunters. It did not exist in the second state, that of shepherds: neither Abraham, Isaac, Jacob, nor Job, so far as the history

W owym stanie każdy człowiek by przychodził na świat do jakiegoś stanu posiadania. Byłby wraz z innymi za życia współwłaścicielem ziemi oraz jej produktów naturalnych, roślinnych i zwierzęcych.

Jednak ziemia w stanie pierwotnym, jak wzmiankowano, zdolna jest żywić niewielką tylko liczbę mieszkańców, gdy porównać jej wydajność pod uprawą. A ponieważ udogodnień niesionych uprawą nie da się brać osobno od uprawianej ziemi, pojęcie własności ziemskiej powstało z takiego oto, niepodzielnego związku; nie mniej prawdą pozostaje, iż to nie ziemia sama w sobie, ale wartość owego uprawą niesionego udogodnienia staje się własnością indywidualną. W konsekwencji tego, każdy właściciel ziemi uprawnej winien jest społeczności *opłatę gruntową*, bo nie znam lepszej frazy na wyraz tego pojęcia, za trzymany przez się obszar: i właśnie z tej gruntowej opłaty proponuje się w tutejszym planie utworzyć fundusz.

Zarówno z natury rzeczy, jak i wszelkich historycznych przekazów da się wnioskować, iż pojęcie własności ziemskiej nastąpiło wraz z uprawą, a przed owym czasem czegoś takiego jak własność ziemska nie było. Pojęcie nie miało jak istnieć w stanie pierwotnym człowieka, kiedy był myśliwym. Nie było go też w stanie następnym, kiedy ludzie byli pasterzami: ni Abraham ni Izaak, Jakub czy Hiob,

of the Bible may be credited in probable things, were owners of land. Their property consisted, as is always enumerated, in flocks and herds, and they traveled with them from place to place. The frequent contentions, at that time, about the use of a well in the dry country of Arabia, where those people lived, shew also there was no landed property. It was not admitted that land could be located as property.

There could be no such thing as landed property originally. Man did not make the earth, and, though he had a natural right to *occupy* it, he had no right to *locate* as *his property* in perpetuity any part of it: neither did the Creator of the earth open a land-office, from whence the first title-deeds should issue. From whence then, arose the idea of landed property? I answer as before, that when cultivation began, the idea of landed property began with it, from the impossibility of separating the improvement made by cultivation from the earth itself, upon which that improvement was made. The value of the improvement so far exceeded the value of the natural earth, at that time, as to absorb it; till, in the end, the common right of all became confounded into the cultivated right of the individual. But they are, nevertheless, distinct species of rights, and will continue to be, so long as the earth endures.

o ile brać historię wedle Biblii za prawdopodobną, nie mieli ziemi na własność. Ich stan posiadania, jak to się zawsze wymienia, obejmował stada oraz trzody, z którymi wędrowali z miejsca na miejsce. Często w tamtych czasach spory o dostęp do studni, jako że ludzie ci żyli w suchym arabskim kraju, także ukazują, iż własności ziemskiej wtedy nie było. Nie uznawano lokowania ziemi na własność indywidualną.

U zarania dziejów coś takiego jak własność ziemska istnieć nie mogło. Człowiek ziemi nie stworzył, a chociaż miał naturalne prawo na niej *mieszkać*, nie miał jej prawa *lokować* jako *swą własność* wieczystą nawet po części: ani Stwórca tej planety nie otworzył ziemskiego urzędu, skąd powinny by pochodzić pierwsze tytuły własności. Skąd się więc wzięło pojęcie posiadania ziemi? Odpowiadam jak przedtem, kiedy zaczęła się uprawa, zaczęło się pojęcie ziemskiej własności, bo usprawnień niesionych uprawą i uprawianej ziemi brać osobno się nie dało. Wartość owego udogodnienia tak dalece przewyższyła wartość ziemi w jej stanie prymitywnym, że jedno pojęcie wchłonęło w owym czasie drugie; aż w końcu powszechne prawo wszystkich ludzi zostało pomieszanе z prawem jednego człowieka do uprawy. To jednakowoż jedno z owych dystynktywnych uprawnień co będą kontynuowane tak długo, jak długo trwa ziemia.

It is only by tracing things to their origin that we can gain rightful ideas of them, and it is by gaining such ideas that we discover the boundary that divides right from wrong, and which teaches every man to know his own. I have entitled this tract *Agrarian Justice*, to distinguish it from *Agrarian Law*. Nothing could be more unjust than *Agrarian Law* in a country improved by cultivation; for though every man, as an inhabitant of the earth, is a joint proprietor of it in its natural state, it does not follow that he is a joint proprietor of cultivated earth. The additional value made by cultivation, after the system was admitted, became the property of those who did it, or who inherited it from them, or who purchased it. It had originally no owner. Whilst, therefore, I advocate the right, and interest myself in the hard case of all those who have been thrown out of their natural inheritance by the introduction of the system of landed property, I equally defend the right of the possessor to the part which is his.

Cultivation is, at least, one of the greatest natural improvements ever made by human invention. It has given to created earth a ten-fold value. But the landed monopoly, that began with it, has produced the greatest evil. It has dispossessed more than half the inhabitants of every nation of their natural inheritance, without providing for them, as ought to have been done, as an indemnification for that loss,

Jedynie śledząc rzecz po jej początek da się zyskać o niej właściwe pojęcie, a takie tylko pojęcie pozwala odkryć granicę między racją a jej brakiem, gdzie by się człowiekowi uczyć rozeznania w swoich prawach. Dałem temu dyskursowi tytuł *Sprawiedliwość agrarna*, dla odróżnienia od *Agrarnego Prawa*. Nic nie może być niesprawiedliwe bardziej, niż Agrarne Prawo w kraju gdzie się stosuje uprawę; a choć każdy człowiek jest, jako mieszkaniec planety, współwłaścicielem ziemi w jej stanie pierwotnym, nie czyni go to współposiadaczem ziemi uprawnej. Wartość jakiej dodaje ziemi uprawa przeszła po zaprowadzeniu systemu w posiadanie ludzi co uprawy dokonywali, bądź odziedziczyli doń prawo, czy je zakupili. Stan pierwotny nie miał właściciela. Stąd wspierając prawa wszystkich ludzi co ich wyrzucono z naturalnego dziedzictwa poprzez zaprowadzenie systemu ziemskiej własności, a ciekawi mnie ich trudny przypadek, na równi bronię prawa posiadacza do tej części, co do niego należy.

Uprawa to bodaj jedno z najwspanialszych naturalnych udogodnień drogą ludzkiego wynalazku. Dała ziemi jak stworzona wartość dziesięciokrotną. Jednak monopol ziemskiej własności co się wraz z nią zaczął, ma skutki jak najgorsze. W każdym narodzie wywłaszczył z naturalnego dziedzictwa ponad połowę ludności, nie przyznając podówczas żadnej, chociaż był powinien, za tę stratę asekuracji,

and has thereby created a species of poverty and wretchedness that did not exist before.

In advocating the case of the persons thus dispossessed, it is a right and not a charity that I am pleading for. But it is that kind of right, which, being neglected at first, could not be brought forward afterwards, till heaven had opened the way by a revolution in the system of government. Let us then do honor to revolutions by justice, and give currency to their principles by blessings.

Having thus, in a few words, opened the merits of the case, I proceed to the plan I have to propose, which is,

To create a National Fund, out of which there shall be paid to every person, when arrived at the age of twenty-one years, the sum of Fifteen Pounds sterling, as a compensation in part, for the loss of his or her natural inheritance, by the introduction of the system of landed property;

AND ALSO,

The sum of Ten Pounds per annum, during life, to every person now living, of the age of fifty years, and to all others as they shall arrive at that age.

a wytworzył tym samym gatunek ubóstwa oraz niedoli co nigdy przedtem nie istniał.

Wspierając sprawę ludzi tak oto wywłaszczonych, oręduję na rzecz uprawnienia, a nie dobroczynności. Jest to taki rodzaj uprawnienia, że jak je z początku zaniedbać, nie udaje się go przywrócić, póki niebiosa drogi nie otworzą dla rewolucji w ustroju. Oddajmy także cześć rewolucjom, czyniąc sprawiedliwość, oraz przydajmy ich zasadom walutę, dokonując dobrodziejstwa.

Przedstawiwszy w paru słowach meritum sprawy, przejdę do proponowanego przeze mnie planu, mianowicie:

Ażeby utworzyć Narodowy Fundusz, skąd by wypłacić każdej osobie kiedy osiąga wiek lat dwudziestu jeden, kwotę piętnastu funtów szterlingów, jako częściową kompensatę za przepadek jego lub jej naturalnego dziedzictwa skutkiem systemu własności ziemskiej;

A TAKŻE,

Kwotę dziesięciu funtów rocznie do końca życia, każdej obecnie żyjącej osobie w wieku lat pięćdziesięciu, oraz wszystkim innym gdy ów wiek osiągną.

I have already established the principle, namely, that the earth, in its natural uncultivated state was, and ever would have continued to be, the COMMON PROPERTY OF THE HUMAN RACE; — that in that state, every person would have been born to property — and that the system of landed property, by its inseparable connection with cultivation, and with what is called civilized life, has absorbed the property of all those whom it dispossessed, without providing, as ought to have been done, an indemnification for that loss.

The fault, however, is not in the present possessors. No complaint is intended, or ought to be alleged against them, unless they adopt the crime by opposing justice. The fault is in the system, and it has stolen imperceptibly upon the world, aided afterwards by the agrarian law of the sword. But the fault can be made to reform itself by successive generations, without diminishing or deranging the property of any of the present possessors, and yet the operation of the fund can commence, and be in full activity, the first year of its establishment, or soon after, as I shall shew.

It is proposed that the payments, as already stated, be made to every person, rich or poor. It is best to make it so, to prevent invidious distinctions. It is also right it should be so, because it is in lieu of the natural inheritance,

Sformułowalem już założenie, mianowicie, ziemia w swym stanie prymitywnym i nieuprawnym była, a też zawsze by pozostawała WSPÓLNĄ WŁASNOŚCIĄ LUDZKIEGO GATUNKU — przy takim jej stanie każdy człowiek przychodziłby na świat do jakiejś własności — to system posiadania ziemi, poprzez niepodzielny związek z kultywacją oraz tym, co jest nazywane cywilizowanym życiem, wchłonał własność ludzi przez się wydziedziczanych, nie przyznając im, choć był powinien, za tę stratę żadnej asekuracji.

Nie jest to jednakowoż wina dzisiejszych posiadaczy. Żadna skarga czy zarzut nie jest tu intencją, chyba że opowiedzą się oni za przestępstwem i stawią opór sprawiedliwości. Wina tkwi w systemie; przedostawszy się na świat ukradkiem, wsparła na agrarnym prawie miecza. Błąd ten jednak da się poddać reformie za życia kolejnych pokoleń; nie ograniczając czy wypaczając praw własności żadnego z obecnych posiadaczy, fundusz może rozpocząć oraz rozwinąć pełną działalność w pierwszym roku od założenia bądź niedługo potem, jak wykazuję.

Proponuje się dokonywać wypłat, jak już określone, każdej osobie, bogatej czy biednej. To sposób najlepszy, by uniknąć zawistnych podziałów. Jest to także sposób słuszny, gdyż wypłata jest z tytułu naturalnego dziedzictwa,

which, as a right, belongs to every man, over and above the property he may have created or inherited from those who did. Such persons as do not choose to receive it, can throw it into the common fund.

Taking it then for granted, that no person ought to be in a worse condition when born under what is called a state of civilization, than he would have been, had he been born in a state of nature, and that civilization ought to have made, and ought still to make, provision for that purpose, it can only be done by subtracting from property a portion equal in value to the natural inheritance it has absorbed.

Various methods may be proposed for this purpose, but that which appears to be the best, not only because it will operate without deranging any present possessors, or without interfering with the collection of taxes, or emprunts necessary for the purposes of government and the revolution, but because it will be the least troublesome and the most effectual, and also because the subtraction will be made at a time that best admits it, which is, at the moment that property is passing by the death of one person to the possession of another. In this case, the bequeather gives nothing; the receiver pays nothing. The only matter to him is, that the monopoly of natural inheritance, to which there never was a right, be-

a to, jako uprawnienie, należy się każdemu, niezależnie od własności jaką sam mógł być wytworzyć, czy też odziedziczyć po innych. Osoby które wypłaty nie zechcą, mogą ją oddać do wspólnego funduszu.

Wychodząc zatem z założenia, iż nikt urodzony w tym, co nazywane jest stanem cywilizowanym, nie powinien mieć się gorzej niż gdyby się był urodził w stanie naturalnym, a cywilizacja powinna była i nadal powinna tworzyć na ten cel zasoby, sprawy da się dokonać jedynie odejmując od wartości stanu posiadania proporcji finansowo równoważnej wchłoniętemu przezeń dziedzictwu naturalnemu.

Różne jest możliwe po temu proponować metody, najlepszą jednak widzi się taka, nie tylko dlatego, że operowałaby nie wypaczając praw dzisiejszych posiadaczy i nie zakłócała poboru podatków bądź działalności pożyczkowej na potrzeby rządu oraz obiegu, ale też dlatego, że to metoda jak najmniej kłopotliwa i jak najbardziej skuteczna, gdzie pobór środków by dokonywano by o czasie jak najstosowniejszym, czyli w momencie gdy własność przechodzi z jednej osoby na drugą poprzez śmierć tej pierwszej. Testator nie dokonuje w takim przypadku darowizny; spadkobierca nic nie płaci. Tyle go jedynie dotyczy, iż monopol naturalnego dziedziczenia, do którego prawa nigdy nie było, za-

gins to cease in his person. A generous man would not wish it to continue, and a just man will rejoice to see it abolished.

My state of health prevents my making sufficient inquiries with respect to the doctrine of probabilities, whereon to found calculations with such degrees of certainty as they are capable of. What, therefore, I offer on this head is more the result of observation and reflection than of received information; but I believe it will be found to agree sufficiently enough with fact.

In the first place, taking twenty-one years as the epoch of maturity, all the property of a nation, real and personal, is always in the possession of persons above that age. It is then necessary to know as a datum of calculation, the average of years which persons above that age will live. I take this average to be about thirty years, for though many persons will live forty, fifty, or sixty years, after the age of twenty-one years, others will die much sooner, and some in every year of that time.

Taking then thirty years as the average of time, it will give, without any material variation one way or other, the average of time in which the whole property or capital of a nation, or a sum equal thereto, will have passed through one entire revolution in descent, that is, will have gone by deaths to new pos-

czy na wraz z jego osobą wygasać. Człowiek hojny nie chciałby go kontynuować, a sprawiedliwego cieszyć będzie jego zniesienie.

Stan zdrowia nie pozwala mi teraz dokonać wystarczających poszukiwań względem nauki prawdopodobieństwa, na której należy budować kalkulacje o takim stopniu pewności, na jaki pozwala sytuacja. Także oferuję tutaj w temacie spostrzeżenia i refleksje, raczej niż wyniki z otrzymanej informacji; jednakowoż wierzę, okażą się one wystarczająco spójne z faktami.

Po pierwsze, biorąc wiek lat dwudziestu jeden za ów dojrzałości, cała w narodzie własność, dobra nieruchome jak i ruchome, jest zawsze w posiadaniu osób powyżej owego wieku. Trzeba zatem określić jako daną dla kalkulacji, średnią powyżej tego wieku długość życia. Przyjmuję jakieś trzydzieści lat, bo choć wielu ludzi pożyje lat czterdzieści, pięćdziesiąt czy sześćdziesiąt, osiągnąwszy wiek lat dwudziestu jeden, inni umrą o wiele wcześniej, każdego roku.

Przyjmując zatem lat trzydzieści za ów średni czas życia, otrzymamy bez znaczącej w jedną czy drugą stronę wariancji statystyczny okres czasu, w jakim całość własności czy kapitału w narodzie, lub jego finansowa równowartość, dopełni obiegu w dziedziczeniu, czyli przejdzie skutkiem śmierci do nowych

sessors; for though, in many instances, some parts of this capital will remain forty, fifty, or sixty years in the possession of one person, other parts will have revolved two or three times before those thirty years expire, which will bring it to that average; for were one-half the capital of a nation to revolve twice in thirty years, it would produce the same fund as if the whole revolved once.

Taking, then, thirty years as the average of time in which the whole capital of a nation, or a sum equal thereto, will revolve once, the thirtieth part thereof will be the sum that will revolve every year, that is, will go by deaths to new possessors; and this last sum being thus known, and the ratio per cent to be subtracted from it being determined, will give the annual amount or income of the proposed fund, to be applied as already mentioned.

In looking over the discourse of the English Minister, Pitt, in his opening of what is called in England the budget (the scheme of finance for the year 1796), I find an estimate of the national capital of that country. As this estimate of a national capital is prepared ready to my hand, I take it as a datum to act upon. When a calculation is made upon the known capital of any nation, combined with its population, it will serve as a scale for any other nation, in proportion as its capital and population be more or less. I am the more dis-